Yorgunluk Çok Boyutlu De?erlendirme Skalas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yorgunluk Çok Boyutlu De?erlendirme Skalas?*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33445

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yorgunluk Çok Boyutlu De?erlendirme Skalas? (YÇBDS), orijinal ad?yla **Multidimensional Assessment of Fatigue (MAF)**, yorgunlu?un sübjektif deneyimini kapsaml? bir ?ekilde ölçmek üzere tasarlanm?? bir ölçektir. Bu ölçek, yorgunlu?un sadece ?iddetini de?il, ayn? zamanda etkiledi?i çe?itli boyutlar? (etki derecesi, zamanlama ve rahats?zl?k) de?erlendirmeyi amaçlar. Türkiye uyarlamas?, özellikle **kronik kas iskelet sistemi hastalar?** gibi klinik popülasyonlarda yorgunlu?un do?ru ve güvenilir bir ?ekilde belirlenmesi için 2013 y?l?nda Yildirim ve Ergin taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Ölçe?in Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, yorgunlu?un multidisipliner tedavisinde önemli bir araç olarak kullan?labilece?ini göstermi?tir.

Anahtar Kelimeler

Yorgunluk, Çok Boyutlu De?erlendirme, MAF, Geçerlik, Güvenirlik, Kronik Kas ?skelet Sistemi, Adaptasyon.

Yazarlar

Y?ld?r?m, Y., Ergin, G. (Türkçe Uyarlama Çal??mas?)

Amaç

Yorgunluk Çok Boyutlu De?erlendirme Skalas?'n?n temel amac?, bireylerin ya?ad??? yorgunluk deneyimini tek bir skor yerine, birden fazla boyutta ve detayl? olarak nicelendirmektir. Bu, yorgunlu?un ?iddetini, günlük aktiviteler üzerindeki etkisini ve zaman içindeki de?i?imini izlemeyi mümkün k?lar. Ölçek, özellikle kronik hastal?klar? olan bireylerde (bu uyarlamada **kronik kas iskelet sistemi hastalar?**) yorgunluk düzeyindeki de?i?iklikleri de?erlendirerek tedavi etkinli?ini ölçmek için kritik bir rol oynamaktad?r.

Türkçe uyarlama çal??mas?, orijinal MAF ölçe?inin kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?layarak, Türk popülasyonlar?nda **yorgunluk** ara?t?rmalar? ve klinik de?erlendirmeleri için sa?lam bir psikometrik araç sunmay? hedeflemi?tir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, yorgunlu?u tek boyutlu bir olgu yerine, dört temel boyuttan olu?an **Çok Boyutlu De?erlendirme** yap?s? olarak ele al?r. Bu boyutlar genellikle ?unlar? içerir:

Yorgunluk ?iddeti (Severity): Bireyin hissetti?i yorgunlu?un genel yo?unlu?u.
Yorgunlu?un Etki Derecesi (Degree of Impact): Yorgunlu?un günlük ya?am aktiviteleri, sosyal

ARABPSYCHOLOGY.COM

i?levsellik ve ruh hali üzerindeki k?s?tlay?c? etkisi.
Yorgunlu?un Rahats?zl?k Verici Özelli?i (Distress): Yorgunlu?un yaratt??? genel huzursuzluk ve rahats?zl?k hissi.
Yorgunlu?un Zamanlamas? (Timing): Yorgunlu?un gün içindeki ba?lang?c?, süresi ve de?i?kenli?i.

Bu boyutlar birle?tirilerek genellikle 0 ile 50 aras?nda de?i?en bir Küresel Yorgunluk ?ndeksi (Global Fatigue Index - GFI) hesaplan?r, bu da yorgunlu?un genel düzeyini gösterir.

Geçerlik

Yildirim ve Ergin (2013) taraf?ndan yürütülen Türkçe uyarlama çal??mas?nda geçerlik, yap? geçerli?i ve kriter geçerli?i yöntemleriyle incelenmi?tir.

Yap? Geçerli?i: Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in yorgunlu?un çok boyutlu yap?s?n? destekledi?ini göstermi?tir. Maddelerin kendi boyutlar? alt?nda yeterli yüklenmelere sahip oldu?u tespit edilmi?tir.
Kriter Geçerli?i: T-MAF skorlar?, yorgunlukla ili?kili oldu?u bilinen di?er ölçüm araçlar? (örne?in, Görsel Analog Skala - VAS) ve fonksiyonel durum ölçümleri ile anlaml? korelasyonlar göstermi?tir. Bu korelasyonlar, ölçe?in beklenen teorik yap?larla tutarl? oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Türkçe YÇBDS'nin güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleriyle de?erlendirilmi?tir.

?ç Tutarl?l?k: Ölçe?in genel iç tutarl?l??? yüksek bulunmu?tur. Ço?u klinik popülasyonda Cronbach Alfa katsay?s? 0.80'in üzerinde rapor edilmi?tir, bu da maddelerin ayn? yap?y? ölçme konusunda yüksek bir uyuma sahip oldu?unu gösterir.
Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Belirli bir zaman aral???yla (genellikle 2-3 gün veya bir hafta) yap?lan ölçümlerde, ölçek skorlar? aras?nda yüksek düzeyde korelasyon (örne?in, ICC > 0.90) saptanm??t?r. Bu sonuç, ölçe?in zaman içinde tutarl? ve kararl? sonuçlar verdi?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

MAF ölçe?i genellikle çok boyutlu bir yap?ya sahip olmas?na ra?men, klinik uygulamada s?kl?kla tek bir genel yorgunluk indeksi (GFI) kullan?l?r. Türkçe uyarlama çal??mas?nda gerçekle?tirilen Faktör Analizi, ölçe?in maddelerinin genel yorgunluk yap?s?n? güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini teyit etmi?tir. Analizler, ölçe?in yorgunlu?un farkl? yönlerini ay?rt etme yetene?ini desteklerken, ayn? zamanda güçlü bir genel yorgunluk faktörünün varl???n? da do?rulam??t?r. Bu durum, T-MAF'?n hem genel bir yorgunluk seviyesi hem de alt boyut skorlar? sa?lamak için uygun oldu?unu

ARABPSYCHOLOGY.COM

göstermektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 10 puanl? say?sal derecelendirme skalas? (Numerical Rating Scale - NRS) kullan?larak yan?tlanan maddelerden olu?ur. Tipik olarak 19 madde içerir.

Language Available: Türkçe (Turkish), ?ngilizce (Original)

Population Group: Klinik Popülasyon

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Türkçe uyarlama çal??mas? **kronik kas iskelet sistemi hastalar?** üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde kullan?labilir. Uygulama süresi k?sad?r (yakla??k 5-10 dakika). Puanlama sonucunda Küresel Yorgunluk ?ndeksi (GFI) elde edilir.

Anahtar Kelimeler

Yorgunluk De?erlendirmesi, Fiziksel T?p, Rehabilitasyon, Kronik A?r?, Psikometrik Özellikler, Piper Fatigue Scale.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut de?ildir.

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir. (Sorumlu Yazar ?leti?im: gubin_ergin@hotmail.com - Gülbin Ergin)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek Çe?idi: Uyarlama

Test Y?l? (Uyarlama): 2013 (Yildirim & Ergin çal??mas?)

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya resmi lisans gereksinimleri için orijinal geli?tiricilerle ileti?ime geçilmesi önerilir. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m genellikle izin

ARABPSYCHOLOGY.COM

gerektirebilir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: multidimensional-assessment-of-fatigue-maf-scale-toad.pdf

Kaynaklar

Yildirim, Y., & Ergin, G. (2013). A validity and reliability study of the Turkish Multidimensional Assessment of Fatigue (MAF) scale in chronic musculoskeletal physical therapy patients. *Journal of back and musculoskeletal rehabilitation, 26*(3), 307-316. doi:10.3233/BMR-130385

Sorumlu Yazar ?leti?im: Gülbin Ergin (gubin_ergin@hotmail.com)

Yorgunluk Çok Boyutlu De?erlendirme Skalas? Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri bu kaynakta mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM